

Generell lärarhandledning

Värdegrundsguiden

Allmän information om Värdegrundsguiden

Värdegrundsguiden är ett material kring olika värdegrundsfrågor. Värdegrundsguiden består av olika temarum. De olika temarummen riktar sig till olika målgrupper och berör, som namnet antyder, olika teman för de olika temarummen.

Om du klickar på ett temarum kommer du först till en informationssida, här kan du se vilka åldrar temarummet passar för och läsa lite mer praktisk information om rummet. På infosidan hittar du också de specifika lärarhandledningarna för varje temarum.

Värdegrundsguiden är utvecklad av Fredens hus. Mer information om Fredens hus och dess verksamhet hittar du på <http://www.fredenshus.se/>

Att undervisa kring värdegrundsfrågor

Att undervisa kring värdegrundsfrågor kan väcka mycket tankar och känslor hos eleverna. Det är viktigt att kunna fånga upp dessa.

Det är en fin balansgång mellan att se till att eleverna känner att de kan tala fritt och att åsikter och olikheter accepteras, samtidigt som du som pedagog har ett ansvar att i enlighet med läroplanen och andra styrdokument bygga undervisningen på ett sådant sätt att de värden som ska förmedlas framkommer på rätt sätt.

Att använda temarummen i undervisningen

Temarummen kan användas på många olika sätt i undervisningen. Som lärare kan du själv titta igenom temarummen och välja ut vilket eller vilka kapitel i rummet du vill jobba med. Men rummen är också konstruerade för att ge en helhetsupplevelse om man arbetar med alla rummens kapitel i ordning.

Det finns en specifik lärarhandledning för varje temarum. Där hittar du både tips på hur du som lärare kan leda undervisningen med hjälp av temarummet genom helklassdiskussioner etc. Det finns också tips på frågor och arbetsblad som eleverna kan arbeta med själva.

Temarummen är väldigt fokuserade på att väcka känslor och skapa diskussioner. Det kan vara bra att komplettera arbetet med temarummen med att arbeta med andra källor och läroresurser.

Kopplingar till läroplan och styrdokument

Det finns mycket stöd i skolans styrdokument för att arbeta med värdegrundsfrågor. Här nedan ges några utdrag ur läroplanen för grundskolan. Liknande formuleringar återfinns också i läroplanen för gymnasiet. Utöver läroplanen finns också mycket stöd för värdegrundsundervisning att finna i skolans olika ämnen och kurser.

Läroplanen för grundskolan och förskoleklass (2011)

Läroplanens första stycke

“Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.”

“Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.”

Motverka diskriminering

“Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.”

Det etiska perspektivet

“Det etiska perspektivet är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden och agera ansvarsfullt mot sig själva och andra.”

Värderingar och ställningstaganden

“Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.”

“Mål

Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för diskriminering, förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med

deras bästa för ögonen, och

- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.”